

АНАЛІЗ УРАЖЕНОСТІ КАРІЕСОМ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ М. ПОЛТАВА

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Вивчено стоматологічну захворюваність дітей в дошкільних закладах та школах в м. Полтава. Поширеність карієсу постійних зубів у дітей 12 років різко зростає у порівнянні із 6-річними і складає $63\pm 4,7$, а його інтенсивність - $1,5\pm 0,14$ зуба на одного обстеженого. За визначеними нами показниками згідно рекомендаціям ВООЗ, 1989, така ураженість відповідає низькому рівню захворюваності карієсом. У підлітків 15 років нами визначено достовірне зростання поширеності карієсу зубів до $81\pm 3,8\%$ та його інтенсивності – до $2,8\pm 0,25$ зуба на одного обстеженого ($p < 0,05$). Проведене нами обстеження дітей 6-ти, 12-ти, 15-ти років м. Полтава свідчить про зростання рівня ураженості карієсом, що відбулося за останні 20 років, а збільшення кількості дітей, що потребують санації, вимагає застосування активних профілактичних заходів та посилення санітарно-освітньої роботи із батьками та дітьми.

Ключові слова: діти, поширеність карієсу, інтенсивність карієсу.

Ураженість карієсом дитячого населення залежить від комплексу факторів: рівня організації первинної профілактики, якості харчування, зокрема, від культури споживання вуглеводів, екологічних та біохімічних особливостей навколишнього середовища, соціально-економічного рівня життя населення [1,2,3]. Негативні зміни екологічних та соціально-економічних умов, в яких відбувається формування дитячого організму, призводить до збільшення кількості стоматологічних захворювань.

Саме тому періодичні стоматологічні обстеження надають основу для оцінки існуючого стану захворюваності та змін, що відбуваються за певний період, а також потреби у стоматологічній допомозі на найближчий час. Проведені в попередні роки обстеження характеризують ураженість карієсом зубів дітей м. Полтава як таку, що відповідає дуже низькому рівню захворюваності за критеріями ВООЗ, 1989[4]. Тому оцінка змін показників карієсу тимчасових та постійних зубів у дітей, що відбулися за останні роки, надасть можливість внести корекцію у програми профілактичних заходів.

Мета дослідження

Вивчити показники карієсу зубів у дітей та підлітків м. Полтава, оцінити їх рівень у порівнянні із попередніми роками та визначити потребу в санації.

Матеріали та методи дослідження

Нами було проведено стоматологічне обстеження дітей дитячого садка № 83, спеціалізованої школи № 3, загальноосвітньої школи № 19 м. Полтава. Обстеження проводили за методикою ВООЗ, 1989, результати фіксували в картах обстеження. У всіх обстежених визначали наступні показники: поширеність карієсу тимчасових та постійних зубів, інтенсивність карієсу за індексами кп, КПВ+кп, КПВ, ступінь активності карієсу, потребу в санації. Отримані при стоматологічному обстеженні дані були співставлені із даними щодо поширеності та інтенсивності карієсу в дітей м. Полтава за 1994-1995 рр. [4]. Для проведення порівняння із усього оглянутого контингенту шляхом випадкового відбору нами було сформовано 3 групи по 105 дітей 6-ти, 12-ти та 15-ти річного віку. Статистичну обробку результатів дослідження здійснювали за допомогою загальноприйнятих методів варіаційної статистики [5].

Результати дослідження та їх обговорення

Нами встановлено (табл.1), що поширеність карієсу тимчасових зубів у 6-річних дітей склала 60%. Середня його інтенсивність дорівнювала $2,0\pm 0,22$ зуба на одного обстеженого. Поширеність карієсу постійних зубів у дітей 6 років склала $3\pm 1,7\%$, а інтенсивність карієсу дорівнювала $0,05\pm 0,03$ зуба.

Таблиця 1
Захворюваність карієсом тимчасових та постійних зубів у дітей м. Полтава

Вік (років)	Поширеність карієсу, %			Інтенсивність карієсу, зуби		
	кп	КПВ+кп	КПВ	кп	КПВ+кп	КПВ
6	$60,0\pm 4,8$	$61,0\pm 4,8$	$3,0\pm 1,7$	$2,0\pm 0,22$	$2,0\pm 0,22$	$0,05\pm 0,03$
12	$45,0\pm 4,9$	$79,0\pm 7,8$	$63,0\pm 4,7$	$1,0\pm 0,13$	$2,5\pm 0,21$	$1,5\pm 0,14$
15	–	–	$81,0\pm 3,8$	–	–	$2,8\pm 0,25$

Поширеність карієсу тимчасових зубів у 12-річних дітей вірогідно знижується у порівнянні із 6-річними і складає $45\pm 4,9\%$, а інтенсивність понизилась до $1,0\pm 0,13$ зуба на одного обстеженого. Така динаміка пов'язана із фізіологічною зміною каріозних тимчасових молярів премоларями. Поширеність карієсу постійних зубів у дітей 12 років різко зростає у порівнянні із 6-річними і складає $63\pm 4,7\%$, а його інтенсивність - $1,5\pm 0,14$ на одного обстеженого. За визначеними нами показниками згідно рекомендаціям ВООЗ, 1989, така ураженість відповідає низькому рівню

захворюваності карієсом.

У підлітків третьої вікової групи (15 років) нами визначено достовірне зростання поширеності постійних карієсу зубів до $81 \pm 3,8\%$ та його інтенсивності – до $2,8 \pm 0,25$ зуба на одного обстеженого (табл.1).

Порівнюючи отримані нами при обстеженні дітей 6, 12, та 15 років дані щодо показників карієсу тимчасових та постійних зубів із даними попередніх років, ми виявили зростання ураженості карієсом постійних зубів (табл.2).

Діти 6-річного віку, оглянуті нами, та ті, що обстежувалися 20 років назад, не мали вірогідних відмінностей у показниках поширеності та інтенсивності.

У дітей 12 років поширеність вірогідно зросла з $47,97 \pm 4,5\%$ до $63,0 \pm 4,7\%$, а інтенсивність з $1,09 \pm 0,14$ до $1,5 \pm 0,14$ ($p < 0,05$). Порівняльний аналіз показав, що рівень ураженості карієсом постійних зубів за 20 років змінився з дуже низького до низького за класифікацією ВООЗ.

Виходячи із того факту, що рівень ураженості у дітей 6-річного віку не змінився, можемо припустити, що погіршення стану карієсрезистентності відбувається за рахунок процесів, що впливають на мінералізацію зубів безпосередньо після прорізування. На нашу думку, це пов'язано із посиленням карієсогенної ситуації в порожнині рота за рахунок неконтрольованого вживання більшої кількості вуглеводів сучасними школярами.

Таблиця 2
Показники карієсу у дітей м. Полтава

Вік (років)	КПВ, %		p	Інтенсивність, КПВ		P
	1994 р.	2014 р.		1994 р.	2014 р.	
6	$2,81 \pm 0,25$	$3,0 \pm 1,7$	$> 0,05$	$0,06 \pm 0,003$	$0,05 \pm 0,03$	$> 0,05$
12	$47,97 \pm 4,5$	$63,0 \pm 4,7$	$< 0,05$	$1,09 \pm 0,14$	$1,5 \pm 0,14$	$< 0,05$
15	$73,02 \pm 3,85$	$81,0 \pm 3,8$	$< 0,05$	$2,47 \pm 0,2$	$2,8 \pm 0,25$	$> 0,05$

У 15-ти річних дітей нами констатований ріст поширеності з $73,02 \pm 3,85\%$ до $81,0 \pm 3,8\%$ ($p < 0,05$) та інтенсивності із $2,47 \pm 0,2$ до $2,8 \pm 0,25$ зуба на одного обстеженого ($p > 0,05$). Таким чином, ми можемо констатувати ріст захворюваності на карієс постійних зубів у дітей м. Полтава, що відбулися за останні 20 років.

З віком зростає кількість дітей із високою активністю карієсу (табл.3). Так, у 27 дітей 6 років ($25,7\% \pm 4,3$) була визначена компенсована форма карієсу (КФК), у 25 ($23,8\% \pm 4,2$) - субкомпенсована форма карієсу (СФК), у 11 ($10,5\% \pm 3,0$) – декомпенсована форма карієсу (ДФК). Із 105 дітей 42 особи ($40\% \pm 4,8$) не мали захворювань твердих тканин зуба (карієс та його ускладнення). Згідно отриманих даних 49 ($46,6\% \pm 4,9$) дітей потребували санації.

Таблиця 3
Розподіл обстежених дітей за ступенем активності карієсу

Вік	Кількість	КФК		СФК		ДФК		Здорові діти		Потребують санації	
		Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
6	105	27	25,7±4,3	25	23,8±4,2	11	10,5±3,0	42	40±4,8	49	42±4,8
12	105	35	33±4,6	37	35,57±4,7	8	7,62±2,6	25	23,81±4,2	35	33±4,6
15	105	48	45,7±4,9	23	21,9±4,0	15	14,4±3,4	19	18±3,7	60	57±4,8
p ₆₋₁₂			>0,05		<0,05		>0,05		<0,05		<0,05
p ₁₂₋₁₅			<0,05		<0,05		<0,05		>0,05		<0,05
p ₆₋₁₅			<0,05		>0,05		>0,05		<0,05		<0,05

У 12-ти річних дітей нами визначений вірогідний ріст частки дітей із СФК та значне зменшення кількості здорових дітей ($p < 0,05$).

У підлітків 15-річного віку визначене достовірне зростання частки таких, що мають ДФК – до 14,4±3,4%, та таких, що потребують санації при одночасному зменшенні кількості здорових дітей ($p < 0,05$).

Загрозливою ознакою є той факт, що з віком обстежених зменшується кількість таких, що не мають ураженість карієсом зубів: від 40±4,8% у 6 років, до 18±3,7 у 15-ти річному віці ($p < 0,05$).

Загалом дані обстеження свідчать про те, що серед 315 дітей організованих колективів м. Полтава встановлено, що менша третина (27,3%) були з інтактними зубами, а 45,7% школярів потребували санації.

Висновки

Аналіз даних проведеного нами обстеження дітей 6, 12 та 15 років м. Полтава свідчить про зростання рівня захворюваності карієсом, що відбулося за останні 20 років. Збільшення з віком кількості дітей, що потребують санації, вимагає застосування активних профілактичних заходів та посилення санітарно-освітньої роботи із дітьми та батьками.

Література

1. Деньга О.В. Мониторинг стоматологической заболеваемости у детей Украины / О.В. Деньга, В.С. Иванов, В.Н. Гороховский [и др.] // дентальные технологии. – 2003. – № 6 (14). – С. 2-6.
2. Смоляр Н.І. Оцінка визначення ступеню активності карієсу зубів у дітей шкільного віку, як одного із показників санації / Н.І. Смоляр, Н.Л. Чухрай // Вісник стоматології. – 2012. – № 4. – С. 97-100.
3. Чухрай Н.Л. Вікові особливості ураженості карієсом постійних зубів у дітей шкільного віку / Н.Л. Чухрай // Український стоматологічний альманах. – 2010. – № 6. – С. 58-60.
4. Шешукова О.В. Ураженість карієсом постійних зубів у дітей в регіоні із підвищеним вмістом фтору в питній воді / О.В. Шешукова // Актуальні питання теоретичної та клінічної медицини на сучасному рівні : Зб. – Полтава, 1996. – С. 457.
5. Славин М.Б. Методы системного анализа в медицинских исследованиях / Славин М.Б. – М. : Медицина, 1989. – 302 с.

Реферат

АНАЛИЗ ПОРАЖЕННОСТИ КАРИЕСОМ ДЕТЕЙ И ПОДРОСТКОВ Г. ПОЛТАВА

Полищук Т.В.

Ключевые слова: дети, распространенность кариеса, интенсивность кариеса.

Изучена стоматологическая заболеваемость детей в дошкольных учреждениях и школах в г. Полтава. Распространенность кариеса постоянных зубов у детей 12 лет резко возрастает по сравнению с 6-летними и достигает 63% ± 4,7, а его интенсивность - 1,5 ± 0,14 зуба на одного обследованного. По определенным нами показателями согласно рекомендациям ВОЗ, 1989, такая пораженность соответствует низкому уровню заболеваемости кариесом. У подростков 15 лет нами определено достоверное увеличение распространенности кариеса зубов до 81 ± 3,8% и его интенсивности - до 2,8 ± 0,25 зуба на одного обследованного ($p < 0,05$). Проведенные нами обследования детей 6-ти, 12-ти, 15-ти лет г. Полтава свидетельствуют о росте уровня пораженности кариесом что произошло за последние 20 лет, а увеличение количества детей, которые нуждаются санации, требует применения активных профилактических мероприятий и усиления санитарно-просветительной работы с родителями и детьми.

Summary

ANALYSIS OF CARIES PREVALENCE IN CHILDREN AND ADOLESCENTS

Polishchuk T.V.

Keywords: children, dental caries, prevalence rate, caries intensity.

This research is aimed to study the prevalence of dental caries in 315 children of 6, 12 and 15 years dwelling in the city of Poltava. The prevalence of dental caries in permanent teeth in children aged 12 increases sharply compared to 6-year-olds and makes up 63% ± 4,7, and its intensity is of 1,5 ± 0,14 tooth per a surveyed person. An index of caries affection (WHO guidelines, 1989) was detected to correspond to a low level of caries prevalence. 15 year adolescents were observed to demonstrate reliable increase in the prevalence of dental caries up to 81 ± 3.8% and its intensity up to 2.8 ± 0.25 teeth per a surveyed person. The conducted survey of children aged 6, 12 and 15 years of Poltava indicates an increase in the caries prevalence, which has occurred over the past 20 years, and the elevation in the number of children who need oral sanitation. This requires the implementation of effective preventive measures to strengthen health education of parents and children.